

REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Raziskovalno-dokumentacijski sektor

Ureditev prostitucije

Primerjalni pregled (PP)

Avtor: mag. Andrej Eror

Št. naročila: 31/2017

Datum in kraj: Ljubljana, 19. 12. 2017

Kontakt:

Raziskovalno-dokumentacijski sektor:
mag. Tatjana Krašovec, vodja, tatjana.krasovec@dz-rs.si

Raziskovalni oddelek:
mag. Igor Zobavnik, vodja, igor.zobavnik@dz-rs.si

Gradivo ne predstavlja uradnega mnenja Državnega zbora!

I UVOD

Danes v svetu obstaja več različnih oblik zakonodajne ureditve in prakse na področju prostitucije, ob tem pa tudi nenehno nastajajo nove. Pogosto gre v eni državi tudi za preplet več različnih modelov. Prostitucija ostaja v zakonodajah večinoma vpeta v ozke koncepte odnosov med seksualnim delom in človekovimi pravicami in/ali nasiljem. Definicij prostitucije je več. V določenih razpravah se na primer prostitucijo obravnava skupaj s pornografijo. Sicer pa na splošnem obstajata dva nasprotujoča si pogleda na prostitucijo. Po prvem je prostitutka (spolni delavec) obravnavana kot žrtev, po drugem je postavljena v samo središče – v povezavi s kriminalom, hkrati pa se odpirajo tudi vprašanja glede povpraševanja strank in interesov tretjih oseb (Pajnik in Kavčič, 2007).

V Sloveniji je leta 2003 Državni zbor iz Zakona o prekrških zoper javni red in mir črtal člen, ki je do tedaj kriminaliziral prostitucijo. Tako je prostitucija v Sloveniji dekriminalizirana za tiste, ki samostojno ponujajo spolne storitve, torej brez posrednikov (zvodnikov) in brez prisile ter izkoriščanja. Nagovarjanje oziroma na vsiljiv način ponujanje spolne usluge, če se s tem koga moti, pa še vedno ostaja prekršek zoper javni red in mir, kot je to določeno v 7. členu (nedostojno vedenje) Zakona o varstvu javnega redu in miru.¹

Zlorabe na področju prostitucije še vedno ureja Kazenski zakonik (KZ-1). Tako Kazenski zakonik v 175. členu (Zloraba prostitucije) določa, da

» (1) Kdor zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji druge osebe ali kdor s silo, grožnjo ali preslepitvijo navede, pridobi ali spodbudi drugo osebo k prostituciji, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.

(2) Kdor zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji mladoletne osebe ali posega po prostituciji mladoletne osebe ali kdor s silo, grožnjo, preslepitvijo, novačenjem ali nagovarjanjem navede, pridobi ali spodbudi mladoletno osebo k prostituciji, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(3) Če sta bili dejanji iz prvega ali drugega odstavka tega člena storjeni proti več osebam ali v okviru hudodelske združbe, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.»

Z določili Kazenskega zakonika iz 113. člena se preganja prostitucija tudi v povezavi s trgovino z ljudmi.² Izkoriščanje prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe je eden izmed namenov trgovine z ljudmi, kot jo opredeljujejo tudi številni mednarodni dokumenti. V Sloveniji pa trenutno v povezavi s področjem prostitucije obstaja sivo polje med izkoriščanjem prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe in neodvisno prostitucijo posamezne

¹ Več o tem: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3891>.

² « (1) Kdor zaradi izkoriščanja prostitucije ali drugih oblik spolnih zlorab, prisilnega dela, suženjstva, služabništva, storitve kaznivih dejanj ali trgovine z organi, človeškimi tkivi ali krvjo drugo osebo kupi, prevzame, nastani, prepelje, proda, izroči oziroma z njo kako drugače razpolaga ali tako osebo novači, menjava ali prenaša nadzor nad njo ali pri teh ravnanjih posreduje, se, ne glede na morebitno privolitev te osebe, kaznuje z zaporom od enega do desetih let in denarno kaznijo.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno proti mladoletni osebi ali pa s silo, grožnjo, preslepitvijo, ugrabitvijo ali zlorabo podrejenega ali odvisnega položaja ali z dajanjem ali prejemanjem plačil ali koristi, da se doseže soglasje osebe, ki ima nadzor nad drugo osebo, ali z namenom prisiljevanja k nosečnosti ali umetni oploditvi, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor z namenom izvršitve dejanja iz prvega ali drugega odstavka tega člena zadrži, odvzame, skrije, poškoduje ali uniči javno listino, s katero se izkazuje identiteta žrtve trgovine z ljudmi, se kaznuje z zaporom od treh let in denarno kaznijo.

(4) Kdor ve, da je oseba žrtev trgovine z ljudmi, pa uporablja njene storitve, ki so posledica izkoriščanja te osebe, opisanega v prvem in drugem odstavku tega člena, se kaznuje z zaporom od treh let in denarno kaznijo.

(5) Kdor stori dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena kot član hudodelske združbe za izvedbo takih dejanj ali če je bila s tem dejanjem pridobljena velika premoženjska korist, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let in denarno kaznijo.« (KZ-1, 113. člen, Trgovina z ljudmi).

osebe, ker je zakonodaja nedorečena. Na primer, pri registraciji poklica (barske plesalke, erotične maserke itd.), tolmačenja in odločitve pri izdaji dovoljenj za tovrstne dejavnosti povzročajo dvome in zmedo. Po mnenju organov pregona dejanja kot taka lahko mejijo na kazniva dejanja izkoriščanja prostitucije ali kazniva dejanja trgovine z ljudmi z namenom izkoriščanja prostitucije.³ V Sloveniji je sicer prevladujoča oblika samoorganizirana prostitucija v lastnem stanovanju.

V primerjalnem pregledu predstavljamo oblike ureditve prostitucije v država članicah Evropske unije, s posebnim poudarkom na zakonske rešitve, dileme in prakso v izbranih državah članicah (Avstrija, Francija, Nizozemska, Švedska in Združeno kraljestvo). Podatke smo pridobili prek svetovnega spleta in dostopne literature. Posebej smo želeli povzeti novejša zakonska določila s tega področja, koliko nam je omogočal dostop do nacionalnih zakonodaj.

II TIPOLOGIJA OBSTOJEČIH UREDITEV PROSTITUCIJE V DRŽAVAH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE

V sodobni zgodovini obstajajo trije glavni normativni modeli na področju prostitucije / fenomena spolne trgovine: **prohibicionizem**, ki prostitucijo obravnava kot nemoralno ter sankcionira spolne delavce in stranke; **regulacionizem**, ki problematiko označuje kot nujno zlo (*necessary evil*), ki ga je treba nadzorovati, predvsem z nadzorom in prepovedjo delovanja v primeru spolnih bolezni in podobno; **abolicionizem**, ki zagovarja abolicijo vseh predpisov usmerjenih proti prostitutkam oziroma liberalizacijo same prostitucije, vendar s preganjanjem zvodništva, trgovine z ljudmi, v nekaterih konkretnih oblikah tudi z organiziranjem prostitucije v zaprtih prostorih (*indoor*). Tem klasičnim modelom sta se v zadnjem času pridružila še dva modela: **neoprohibicionizem**, ki uvaja poudarjeno kriminalizacijo strank in **neoregulacionizem** (Danna, 2014).⁴

Tabela 1: Obstoječi modeli zakonodajne ureditve prostitucije v državah članicah EU (brez Hrvaške)

Prohibicionizem (<i>prohibitionism</i>)	Abolicionizem (<i>abolitionism</i>)	Regulacionizem (<i>zdravstveni pregledi in dovoljenja (licences)</i>)
Litva (prekršek, <i>administrative illicit</i>), Malta (nagovarjanje je kaznivo), Romunija (biti spolni delavec je kaznivo).	Bolgarija, Češka Republika, Ciper, Danska, Estonija, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Poljska, Portugalska, Slovaška, Slovenija, Združeno kraljestvo (Anglija in Wales).	Grčija, Madžarska (<i>outdoor</i> samo v omejenih območjih), Latvija (samo <i>indoor</i>).
Neoprohibicionizem	Abolicionizem z indoor	Neoregulacionizem

³ Za več o tem glej Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2017 – 2018.

⁴ Tudi Pajnik in Kavčič (2007) navajajo avtorje, ki države glede na model urejanja prostitucije razvrščajo v štiri kategorije: abolicionizem, prohibicionizem, regulacionizem in sistem dekriminalizacije. V literaturi se včasih pojmovanja posameznih kategorij medsebojno križajo.

<i>(neoprohibitionism)</i> kazniv je poskus nakupa spolnih storitev	prostitucijo (<i>abolitionism with legal indoor prostitution</i>)	<i>(neoregulationism)</i>
Švedska (1999) Združeno kraljestvo (Severna Irska, 2015), Francija (2016). (Zunaj EU tudi: Norveška, Islandija in Kanada).	Belgija, Španija.	Avstrija (obvezni zdravstveni pregledi), ⁵ Nemčija, ⁵ Nizozemska.

Vir: Danna (2014), Report on prostitution laws in the European Union, Wikipedia (2017).

Poleg vprašanja same prostitucije zakonodaje posameznih držav različno urejajo zlorabe oziroma izkoriščanje prostitucije s strani t.i. tretjih oseb (zvodništvo). Tabela 2 kaže različne pristope v kaznovanju posameznih elementov prostitucije oziroma možnih vključenih akterjev v tem pojavu.

Tabela 2: Penalizacija elementov prostitucije v državah članicah EU (brez Hrvaške)

	Izkoriščanje zvodništvo	Druga pomoč za zaslužek	Delno ali v popolnosti živeti na račun prostitucije drugega	Pomoč brez zaslužka	Rekrutiranje tudi brez zaslužka	Stranke (na splošno)	Spolni delavci (na splošno)	Spolni delavci brez dovoljenja
Avstrija	X							A
Belgija	X							
Bolgarija					X			
Ciper	X	X			X			
Češka	X	X		X	X			
Danska	X	X	X		X			
Estonija	X	X						
Finska	X							
Francija	X	X		X	X	X ⁶		
Grčija	X	X	X					X
Irska	X	X	X		X	X		
Italija	X	X	X	X	X			
Latvija	X	X						A
Litva	X	X				A	A	
Luksemburg	X	X			X			
Madžarska	X	X	X					X
Malta							X	
Nemčija	X							
Nizozemska	X							
Poljska		X	X		X			
Portugalska		X			X			
Romunija		X	X	X			X	
Slovaška	X		X					
Slovenija	X							
Španija	X							
Švedska	X	X	X	X		X		
Velika	X	X	X		X			

⁵ V Nemčiji je bil 21. oktobra 2016 sprejet Zakon o varstvu oseb, aktivnih v prostituciji (*Gesetz zum Schutz von in der Prostitution tätigen Personen vom 21. Oktober 2016 (BGBl. I S. 2372)*), ki je stopil v veljavo 1. julija 2017. Z zakonom je celovito urejeno področje prostitucije. Po tem zakonu se morajo spolni delavci registrirati in opraviti zdravstveno svetovanje. Zakon predpisuje tudi pogoje, ki morajo biti izpolnjeni (prostori in dogodki, ki vključujejo prostitucijo itd.), za pridobitev potrebnih dovoljenj. V Berlinu so mestna okrožja (*Bezirke*) pristojna za izvajanje nalog v skladu z omenjenim zakonom (spletna stran Der Regierende Bürgermeister von Berlin).

⁶ Novejši podatek – uvedeno leta 2016.

	Izkoriščanje zvodništvo	Druga pomoč za zaslužek	Delno ali v popolnosti živeti na račun prostitucije drugega	Pomoč brez zaslužka	Rekrutiranje tudi brez zaslužka	Stranke (na splošno)	Spolni delavci (na splošno)	Spolni delavci brez dovoljenja
Britanija								

Vir: Danna (2014), Report on prostitution laws in the European Union.

Legenda:

X = kaznivo dejanje

A = prekršek (*administrative illicit*).

III UREDITEV PROSTITUCIJE V IZBRANIH DRŽAVAH

3.1 Avstrija

V Avstriji je znotraj nacionalnega pravnega okvirja vsaka od devetih dežel (*Länder*) oblikovala lastno ureditev prostitucije. Tako so med različnimi deželami precejšnje razlike glede obsega dovoljene prostitucije. Na Dunaju je na primer dovoljena prostitucija na ulici, v Zgornji Avstriji (*Oberösterreich*) pa je prepovedana. Ustanavljanje seksualnih klubov (bordelov) je pod določenimi pogoji v večini dežel dovoljeno, razen v *Voraarlbergu* kjer se njihovo ustanavljanje aktivno odvrča. Tako se na ravni države ne more govoriti o nacionalni politiki do prostitucije (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).⁷

Leta 1975 je bila v Avstriji iz kazenskega zakonika črtana prostitucija. Zvodništvo pa je še vedno kaznivo dejanje. Aprila 2013 je avstrijsko vrhovno sodišče črtalo določilo (*Sittenwidrigkeits-clause*), ki je prostitucijo označevalo kot nemoralno aktivnost (*against good morals*). To določilo je v preteklosti onemogočalo registracijo poklica spolnega delavca ter s tem tudi sklenitev delovne pogodbe in pridobivanje drugih delovnopравnih pravic. Posledice te spremembe niso še najbolj jasne, ker prostitucija za enkrat še ni urejana v avstrijski delovnopравni zakonodaji in pravu, ki ureja opravljanje gospodarskih dejavnosti (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).

V sedanjem sistemu ureditve prostitucije v Avstriji je poudarek na javnem redu, davčni politiki in javnemu zdravstvu. Večina dežel določa obvezo registriranja spolnih delavcev. Oblike registracije so različne. Na Dunaju se spolni delavci registrirajo na policiji (globa za neregistracijo je do 800 evrov, v primeru ponovitve 1.600 evrov). Na Zgornjem Avstrijskem je registracija del postopka zdravstvenih pregledov (*STD check*) v javnih zdravstvenih službah, ki pa zaradi določb o varstvu osebnih podatkov zavračajo predajo teh registracijskih podatkov policiji. Lastniki bordelov so dolžni poročati policiji in davčni upravi o zaposlenih osebah (globa za ne-prijavo je do 5.000 evrov, v primeru ponovnega prekrška do 10.000 evrov). Dejstvo, da je registracija obvezna, pa ne pomeni, da so vsi spolni delavci registrirani (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).⁸

⁷ Predstavniki posameznih dežel se srečujejo dvakrat letno v vladni delovni skupini (*Länderkompetenzen Prostitution*), ki na zvezni ravni ocenjuje zakonske osnove prostitucije in razvija priporočila s ciljem doseči minimalno koordinacijo in poenotenje ureditve v državi. Dežele lahko sprejmejo ali ignorirajo omenjena priporočila (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).

⁸ Na Dunaju je bilo leta 2007 registriranih 1.506 spolnih delavcev, leta 2010 2.351 in leta 2012 okrog 2.800. Podatki tudi kažejo, da je okrog 95 % vseh registriranih spolnih delavcev v Avstriji migrantov. Leta 2010 je tako imelo samo 7 % registriranih spolnih delavcev na Dunaju avstrijsko državljanstvo, v Zgornji Avstriji pa 6 % (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013). Avstrijska zakonodaja načine in možnosti zaposlitve v prostituciji ne pogojuje z državljanstvom. V Avstriji je spolni delavec lahko kdorkoli, tudi državljani tretjih držav, ki niso članice EU; posamezniki imajo tako pravico, da zaprosijo za dovoljenje za začasno bivanje za samozaposlene osebe brez stalnega bivališča. »Takšno dovoljenje je mogoče pridobiti na podlagi dokumenta *Decree on Show-dancers and Prostitutes* iz leta 2001, vendar ima to dovoljenje svoje omejitve. Velja le za specifične zaposlitve (ti. *Peep*

Davčni organi obravnavajo spolne delavce kot »novo samozaposlene« (*Neue Selbständige*), ki morajo registrirati svojo dejavnost pri lokalnem davčnem organu in ustanovi socialnega zavarovanja v prvem mesecu od začetka dela. Odvisno od višine svojih prihodkov morajo plačevati davek na prihodek in davek na dodano vrednost. Spolni delavci, ki presegajo določeno raven prihodka, se morajo vključiti v socialni sistem za zasebne podjetnike⁹ (zdravstveno zavarovanje, zavarovanje v primeru nesreč pri delu in pokojninsko zavarovanje) (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).¹⁰

Javno zdravstvo je osrednji element trenutne ureditve prostitucije v Avstriji. Po nacionalnem sporazumu mora vsaki spolni delavec opraviti tedenski zdravstveni pregled, vendar pa je izvajanje sporazuma med deželami različno. Na primer, na Dunaju in v Linzu (Zgornja Avstrija), so zdravstveni pregledi brezplačni, v ruralnih krajih Zgornje Avstrije pa se zdravstveni pregledi opravljajo pri zasebnih zdravnikih in so plačljivi (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).

V nadaljevanju predstavljamo nekatera določila **Zakona o prostituciji na Dunaju** (WPG 2011),¹¹ ki ureja izvajanje prostitucije na območju mestne občine Dunaj.

Tako Zakon o prostituciji v 2. členu definira, da je prostitucija poklicno dovoljenje za spolna dejanja na svojem telesu ali komercialno izvajanje spolnih dejanj. Zakon v istem členu tudi definira, kaj velja za začetek prostitucije, prostore za opravljanje te dejavnosti, odgovorne osebe, opredeljuje ulično prostitucijo itd.¹²

Zakon o prostituciji v 3. členu sicer določa, da je izvajanje zakona v pristojnosti občinske mestne uprave z izjemo izvajanja kazenskih določb, ki so v pristojnosti dunajske policijske uprave. Vendar pa je tudi zapisano, da je v času trajanja posebnega odloka dunajske deželne vlade (*Verordnung der Wiener Landesregierung vom 16. April 1968*) pristojen organ za izvajanje ukrepov na področju varnosti in morale pravzaprav dunajska policijska uprava.

Zakon o prostituciji v 4. členu določa, kdo se ne sme ukvarjati s prostitucijo (mladoletne osebe, druge ogrožene osebe ter osebe, ki ne izpolnjujejo zdravstvenih pogojev - glede na določila zakonov o Aidsu, spolno prenosljivih boleznih itd.).

Zakon o prostituciji v nadaljevanju določa prijavo dejavnosti pri pristojnem organu (*Meldung der Prostitutionsausübung*, 5. člen),¹³ pogoje za prostore, v katerih se opravlja prostitucija (*Prostitutionslokale*, 6. člen),¹⁴ izvajanje prostitucije oz. kje ulična prostitucija ni dovoljena

shows, plesalke go-go in prostitute) in ga pozneje ni mogoče spremeniti v kakšno drugo obliko dovoljenja za delo ali bivanje» (Pajnik in Kavčič, 2007, str. 27 in 28).

⁹ SVA (*Social Insurance Authority for Business*).

¹⁰ Delavci v seksualni industriji plačujejo davke od 1983. leta. V program socialnega zavarovanja so vključeni od leta 1998. Niso pa vsi vključeni v programe socialnega zavarovanja. V letu 2010 je v Zgornji Avstriji 169 od 900 registriranih spolnih delavcev bilo vključenih v sistem socialnega zavarovanja, ki jim je omogočil pokojnine in povračilo stroškov zdravstvenih pregledov in hospitalizacije (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).

¹¹ *Gesetz, mit dem die Prostitution in Wien geregelt wird (Wiener Prostitutionsgesetz 2011 – WPG 2011)*. Na Dunaju je od leta 2004 v veljavi Zakon o prostituciji, ki je nastal na pobudo mestne občine Dunaj, Oddelka za ženske (Pajnik in Kavčič, 2007). Dunaj je tudi ena od devetih zveznih dežel.

¹² Samo Avstrija in Velika Britanija imata definicijo prostitucije v zakonu (Danna, 2014).

¹³ 5. člen vsebuje tudi obveznost prijave policiji spolnega delavca, ki ni v predpisanem toku (šest mesecev) opravil obveznega zdravstvenega pregleda.

¹⁴ Zgradbe ali deli stavb se lahko uporabljajo za prostitucijo, če:

- a) imajo neposreden in ločen dostop;
- b) prostori pripadajo osebam, ki izvajajo prostitucijo;
- c) niso postaje ali postajne zgradbe;
- d) imajo dovolj zmogljivosti in izpolnjujejo varnostne pogoje;
- e) so zasnovani tako, da mladi in prebivalci niso izpostavljeni nerazumnem nadlegovanju. To velja zlasti za tiste dele stavb, ki so dostopni drugim rezidentom. Prostitucija v drugih prostorih, ki ne izpolnjujejo teh pogojev, je dovoljena le v prostorih osebe, ki uporablja storitve osebe, ki izvaja prostitucijo.

(npr. v stanovanjskih četrtih, na pokopališču, na postajah javnega prometa itd.) (9. člen), dodatne omejitve v interesu javnosti ali sosedov (10. člen), prepoved izvajanja prostitucije (13. člen), zaprtje prostorov za prostitucijo (14. člen), kazni (17. člen) itd.

3.2 Francija

Francija je zadnja in največja evropska država, ki je sprejela t.i. »nordijski model« boja proti prostituciji – kriminalizacija strank. Tako je bil v postopku sprejemanja, ki je trajal več kot dve leti, aprila 2016 sprejet Zakon št. 2016-444, katerega cilj je okrepiti boj proti sistemski prostituciji (povzeto po spletni strani Weeklyeord).¹⁵

Zakon št. 2016-444 v 5. poglavju (Prepoved nakupa spolnih uslug),¹⁶ v 20. členu določa, da se stranka, ki nagovori k ali pridobi spolno storitev od osebe, ki se ukvarja s prostitucijo, tudi občasno, v zameno za plačilo, obljubo plačila, z zagotovijo ali obljubo poplačila v naravi, kaznuje s 3.750 evrov. V primeru, da je oseba, ki se ukvarja s prostitucijo mladoletna ali ima kakšno drugo posebnost, znano stranki, kot je bolezen, prizadetost, invalidnost ali nosečnost, se stranka kaznuje z zaporom treh let in globo 45.000 evrov.

Zakon št. 2016-444 tudi predvideva v 21. členu, da se bodo storilci, tudi na lastne stroške, morali udeležiti izobraževanja (tečaj ozaveščanja), v katerem se bodo seznanili s bojem proti prostituciji.

Z omenjenim zakonom pa je razveljavljeno določilo iz leta 2003, ki je prepovedovalo pasivno nagovarjanje na ulici – izpostavljanje se na javnih mestih, znanih po prostituciji v razkrivajočih oblačil, ki je bilo precej kritizirano s strani civilne družbe. Sama prostitucija – nudenje seksualne storitve v zameno za denar – ni prepovedana v Franciji. Druge aktivnosti v povezavi z njo pa so. Zakonodaja tako prepoveduje zvodništvo, trgovino z ljudmi in prostitucijo mladoletnih oseb. Bordeli so prepovedani od leta 1946 (povzeto po spletni strani The Guardian, France passes law making it illegal to pay for sex in The Local).

Napoveduje se tudi uvedba programa, ki bo pomagal spolnim delavcem, da zapustijo ta poklic (prevencija, socialna in poklicna podpora). V ta namen je država predvidela 4,8 milijonov evrov. Tujcem, ki se ukvarjajo s prostitucijo, je ponujena možnost pridobivanja šest mesečnega dovoljenja za prebivanje, če se prenehajo ukvarjati s to dejavnostjo (povzeto po spletni strani The Local).¹⁷

3.3 Nizozemska

Prostitucija, ki je prostovoljna in ne vključuje mladoletnih oseb, sama po sebi nikoli ni bila kaznivo dejanje na Nizozemskem. Bordeli so bili prepovedani do 1. oktobra 2000, ko sta bila s spremembo Kazenskega zakonika črtana člena (250.bis in 432.) o prepovedi bordelov in zvodništva. Tako se sedaj legalno lahko vodi posel, v katerem so moški ali ženske starejši od 18. let (v nekaterih občinah: 21 let), prostovoljno zaposleni kot spolni delavci. Oseba, ki vodi posel, mora izpolnjevati določene pogoje ter, če je to zahtevano, pridobiti dovoljenje (*licence*)

¹⁵ LOI n° 2016-444 du 13 avril 2016 visant à renforcer la lutte contre le système prostitutionnel et à accompagner les personnes prostituées. Zakon je bil sprejet s 64 glasovi za, 12 proti in 11 vzdržanih. Predlagatelj in glavni pobudnik zakona, poslanec socialistov Maud Olivier, je izpostavil, da je 85 % prostitutk v Franciji žrtev trgovine z ljudmi (povzeto po spletni strani Weeklyeord). Več o razlogih za in proti glej: <http://weeklyword.eu/en/new-french-law/> in <https://www.politico.eu/article/france-bans-paying-for-sex-mps-vote-law-illegal-prostitution/>.

¹⁶ *Interdiction de l'achat d'un acte sexuel.*

¹⁷ Podatki kažejo, da je velika večina oseb, ki se ukvarjajo s prostitucijo v Franciji, tujcev (do 80 % od 40.000 spolnih delavcev) (The Local).

lokalnih občinskih organov.¹⁸ Namreč, izdaja dovoljenj in določanje pogojev poslovanja je v pristojnosti lokalnih organov.¹⁹ Tako je Nizozemska ena od prvih držav, ki je priznala prostovoljno prostitucijo odraslih za normalen poklic (*occupation*) (povzeto po spletni strani nizozemske Vlade – Rijksoverheid in Prostitution in the Netherland).

Z legalizacijo bordelov so na Nizozemskem želeli končati z zlorabami v seksualni industriji. Tako so omogočili legalno zaposlovanje oseb v prostituciji, istočasno pa so uvedeni strožji ukrepi na področju kazenskega prava. Izkoriščanja drugih oseb za namen prostitucije je kaznivo dejanje, prepovedujejo pa se tudi druge oblike spolnega izkoriščanja, suženjstva in delovnega izkoriščanja. Legalizacija bordelov omogoča boljši nadzor vlade nad seksualno industrijo, ugotavljanje zlorab v zgodnji fazi in boljše normativne ukrepe. Policija izvaja pogost nadzor bordelov ter tako v zgodni fazi odkriva sledi trgovine z ljudmi (v občinah, kjer dovoljenja še niso predpisana je nadzor policije težaven) (povzeto po spletni strani nizozemske Vlade – Rijksoverheid).

Vlada na Nizozemskem je z legalizacijo bordelov želela:

- nadzorovati in urediti zaposlovanje spolnih delavcev skozi sistem občinskih dovoljenj;
- zaščititi položaj spolnih delavcev,
- onemogočiti, da bi bile osebe prisiljene v prostitucijo,
- pred seksualno zlorabo zaščititi mladoletne osebe,
- zmanjšati število tujih državljanov vključenih v prostitucijo, ki na Nizozemskem prebivajo ilegalno,
- prekiniti povezave med prostitucijo in kriminalom (povzeto po spletni strani nizozemske Vlade – Rijksoverheid).²⁰

Trenutno podrobnosti o delovanju bordelov na določenem območju urejajo pristojni lokalni občinski organi. Združenje občin na Nizozemskem je objavilo smernice o regulaciji bordelov, seksualnih trgovin (*sex shops*), prostituciji na ulici itd.

Pri urejanju tega področja lokalni organi ocenjujejo ustrezno lokacijo za posel prostitucije ter zagotavljajo, da ta posel ne moti ali ne posega v življenje sosesk. Ustrezna lokacija mora biti v skladu z prostorskimi načrti (obnove in urbanizacije) in z drugimi lokalnimi akti o življenjskem in delovnem okolju - kot so, predpisi o minimalni velikosti poslovnih prostorov, o zagotavljanju varnosti pri delu, požarne varnosti in higienskih standardov (na primer, prostori za prostitucijo morajo imeti gumb za pritisk v sili (*panic button*), tekočo hladno in toplo vodo, kot tudi kondome). V postopku izdaje dovoljenja za prostitucijo lahko lokalni organi omejijo število bordelov na določenem področju oziroma lahko dovolijo prostitucijo samo v določenih krajih. Lahko tudi odločajo o obliki dovoljene prostitucije (npr. lahko ukinejo dovoljenja za izložbena okna, v katerih spolni delavci privabljajo svoje stranke). Trenutna ureditev pa ne omogoča zavrnitve izdaje dovoljenja na osnovi etnične pripadnosti. Policija tudi ne sme voditi stalnega registra spolnih delavcev (omogočena je začasna registracija v konkretnih primerih,

¹⁸ Po oddaji vloge za dovoljenje se v posebnem postopku (t.i. *bibob procedure*) preveri poslovanje in zgodovina vlagatelja. Na primer, preverijo se podatki iz kazenskih evidenc in drugi podatki, ki bi nakazovali na kriminalne namere vlagatelja. Občinski organi samostojno odločajo o izdaji ali ne izdaji dovoljenja, kot tudi o odvzemu dovoljenj, v primerih ko se ne spoštuje zakonodaja oziroma v primeru kriminalnih aktivnosti ali povezav (povzeto po spletni strani Prostitution in the Netherland).

¹⁹ Čeprav je bila leta 2000 ukinjena prepoved vodenja bordelov, ni še sprejeta posebna zakonodaja, ki bi urejala prostitucijo. Občinam je prepuščeno, da oblikujejo in izvajajo lastne politike. Predlog posebnega zakona o prostituciji (*Wet Regulering Prostitutie*), ki je od leta 2008 v postopku sprejemanja in je bilo glasovanje o njem večkrat preloženo v Senatu, predvideva uvedbo obveznih dovoljenj in urejanje tega področja na nacionalnem nivoju. Predlog zakona določa tudi zvišanje potrebne starosti za ukvarjanje s prostitucijo z 18. na 21. let, oblikovanje nacionalnega registracijskega sistema za spolne delavce, kriminaliziranje nakupa seksualne storitve pri neregistriranih spolnih delavcih in uvajanje možnosti, da občina prepove bordele na svojem ozemlju (povzeto po spletni strani nizozemske Vlade – Rijksoverheid in Prostitution in the Netherland in Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).

²⁰ Za več o nadzoru nad prostitucijo in raziskavah o učinkih legalizacije glej: http://www.minbuza.nl/binaries/content/assets/minbuza/en/import/en/you_and_the_netherlands/about_the_netherlands/ethical_issues/faq-prostitutie-pdf--engels.pdf-2012.pdf.

npr. pri sumu trgovine z ljudmi).²¹ Trenutna ureditev tudi predpisuje prijavo samozaposlenih spolnih delavcev in njihovih podjetij (bordelov) pri davčnih organih (*Tax and Customs Administration*) in gospodarski zbornici. Spolni delavci in njihovi delodajalci plačujejo davke kot vsi drugi zaposleni²² (povzeto po spletnih straneh nizozemske Vlade – Rijksoverheid in Prostitution in the Netherland).

Lokalni organi so tudi odgovorni, da imajo spolni delavci enostaven dostop do zdravstvenih storitev, vendar so zdravstveno stanje in delovni pogoji odgovornost spolnih delavcev in njihovih delodajalcev. Lokalni organi skrbijo, da delodajalci izpolnjujejo svoje obveze (npr. da informirajo in skrbijo za preventivne redne preglede glede spolno prenosljivih bolezni). Vendar pa zdravstveni pregledi za spolne delavce na Nizozemskem niso obvezni, kot na primer v Avstriji. Obvezni pregledi namreč krepijo idejo, da spolni delavci prenašajo okužbe. Tudi se ne želi, da bi obvezne preglede »zlorabljal« stranke kot opravičilo za prakticanje nezaščitenega spolnega odnosa. Zdravstvene ustanove omogočajo brezplačne in anonimne preglede spolnim delavcem, ki se jih običajno udeležujejo štirikrat na leto (povzeto po spletni strani nizozemske Vlade – Rijksoverheid).

3.4 Švedska

S prvim januarjem 1999 je Švedska postala prva država na svetu, ki je sprejela zakonodajo, ki kriminalizirala kupovanje, ne pa prodaje seksualnih storitev. Kazensko določbo – prepoved nakupa seksualnih storitev – vsebuje Kazenski zakonik (glej Selected extracts of the Swedish government report SOU 2010:49).²³

Kazenski zakonik namreč v 11. členu 6. poglavja določa, da se oseba, ki v zameno za plačilo pridobi priložnostno spolno razmerje, kaznuje za nakup seksualne storitve z denarno kaznijo ali zaporno kaznijo v trajanju največ enega leta. To določilo velja tudi v primeru obljube plačila ali pa če je plačilo opravila druga oseba (Chapter 6 of the Swedish Penal Code).

V nadaljevanju je prepovedano tudi izkoriščanje prostitucije s strani tretjih oseb. Namreč, Kazenski zakonik v 12. členu 6. poglavja določa, da se oseba, ki promovira ali na neprimeren način finančno izkorišča osebo, ki se v zameno za plačilo spolno prodaja, kaznuje za zvodništvo z zaporno kaznijo v trajanju največ štirih let. To velja tudi za osebe, ki se zavedajoč omenjenih aktivnosti (ali po tem, ko so o tem seznanjene), oddajo spolnim delavcem svoje prostore v najem. V primeru »večjega zvodništva« (*gross procuring*)²⁴ je predvidena kazen od najmanj dveh do največ osmih let zavora (Chapter 6 of the Swedish Penal Code).

Tako je na Švedskem prepovedano vodenje bordelov, najem apartmajev ali hotelskih sob za potrebe prostitucije, oglaševanje prostitucije in druga pomoč pri izvajanju prostitucije. Zakon o tujcih (*The Aliens Act 2005:716*) tudi določa, da se tujcu, ki ima dovoljenje za prebivanje, lahko zavrne vstop v državo, če se domneva, da bo storil kaznivo dejanje ali da se bo tekom bivanja preživljal »z nepoštenimi sredstvi«, kar vključuje tudi prostitucijo. Davčni organi tudi

²¹ Novi predlog zakona o prostituciji predvideva tudi ustanavljanje nacionalnega registra za spolne delavce. Po predlogu bodo lokalni organi registrirane spolne delavce vpisovali v nacionalni računalniški sistem, ki bo dostopen samo pooblaščenim osebam.

²² Davek na dohodek plačujejo od leta 2011 (glej Dutchreview).

²³ Leta 1998 je bil sprejet Zakon o prepovedi kupovanja seksualnih storitev (*Act Prohibiting the Purchase of Sexual Services, 1998:408*), ki pa je stopil v veljavo leta 1999. Določilo, da se kriminalizira kupovanje seksualnih storitev, je bilo predhodno del Zakona o nasilju nad ženskami (*Kvinnofrid*) iz leta 1998. To določilo je bilo zasnovano na poročilu o prostituciji iz leta 1993 (*1993 Prostitution Inquiry*) in zaključnem poročilu Komisije o nasilju nad ženskami iz leta 1995 (glej Selected extracts of the Swedish government report SOU 2010:49).

²⁴ Pri oceni »večjega zvodništva« se posebej upošteva obseg omenjene dejavnosti (*large-scale activity*) in ali je ta dejavnosti prinesla pomembne finančne zasluge oziroma ali je vključevala brezobzirno izkoriščanje druge osebe.

ne sprejemajo prostitucije ali spolnega dela kot dejavnost (poklic) za registracijo podjetja (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013).

O učinkih prepovedi kupovanja seksualnih storitev so na voljo različni podatki. Večinoma pa ni mogoče ugotoviti trenutnega trenda razvoja tega pojava oziroma ali se je prostitucija na Švedskem po uvedbi prepovedi kupovanja spolnih storitev zmanjšala. Švedski Nacionalni odbor za zdravje in blaginjo na primer pravi, da ni nedvoumnega odgovora na to vprašanje. Podatki sicer kažejo na zmanjšanje ulične prostitucije, ki pa je bilo precej izrazito takoj po uvedbi prepovedi, v zadnjem času pa se ulična prostitucija tudi povečuje. O drugih bolj skritih oblikah prostitucije (prek interneta, mobilnih naprav itd.) pa ni zadostnih podatkov. Uvedba prepovedi ima večinsko podporo v javnosti. Različni so tudi podatki in mnenja o položaju spolnih delavcev po uvedbi kriminaliziranja strank, kot tudi podatki o zmanjševanju ali spremenjeni obliki povpraševanja (Wagenaar, Altink in Amesberger, 2013, Selected extracts of the Swedish government report SOU 2010:49 in Pajnik in Kavčič, 2007).²⁵

3. 5 Združeno kraljestvo

Za Anglijo in Wales velja na področju prostitucije predvsem Zakon o spolnih deliktih iz leta 2003 (s kasnejšimi spremembami).²⁶

Zakon o spolnih deliktih v 54. členu (*Section 51A to 53A: interpretation*) določa, da je »prostitut/prostitutka« (*prostitute*) oseba (A), ki vsaj v eni priložnosti in ne glede na to, ali je v to prisiljena ali ne, ponuja ali zagotavlja spolne storitve drugi osebi (B) v zameno za plačilo ali obljubo o plačilu - osebi A ali tretji osebi. Plačilo pa pomeni kakršno koli finančno korist, vključno z odpustki glede obveznosti plačila ali nabave blaga ali storitev (vključno s spolnimi storitvami) brezplačno ali s popustom.²⁷

Zakon o spolnih deliktih v 51.a členu (*soliciting*) prepoveduje nagovarjanje/napeljevanje (na spolne storitve) na ulici ali na drugem javnem mestu, vključujoč osebe v vozilu. Za to dejanje (*summary conviction*) je predvidena denarna kazen.

Vsako spodbujanje prostitucije za dobiček je tudi prepovedano - (52. člen, *Causing or inciting prostitution for gain*). Tako oseba stori kaznivo dejanje, če namerno povzroči ali spodbudi drugo osebo, da postane prostitutka v katerem koli delu sveta, in to počne za ali v pričakovanju koristi za sebe ali tretjo osebo. Oseba tudi stori kaznivo dejanje, če namerno nadzoruje katerokoli dejavnost druge osebe v povezavi s prostitucijo v katerem koli delu sveta, in to počne za ali v pričakovanju koristi za sebe ali tretjo osebo (53. člen, *Controlling prostitution for gain*). V primeru lažjih kršitev s teh področij (52. in 53. člen) je predvidena denarna kazen ali zaporna kazen do šest mesecev ali oboje, za težje kršitve (*on conviction on indictment*) pa zaporna kazen do največ sedem let.

Plačevanje spolnih storitev prostitutk, ki so v to prisiljene je tudi sankcionirano. To velja ne glede na to, ali je storitev plačana ali je podana obljuba o plačilu, ter kjerkoli na svetu se seksualna storitev ponuja. Za to dejanje (*summary conviction*) je tudi predvidena denarna kazen (53.A člen, *Paying for sexual services of a prostitute subjected to force etc.*).

²⁵ Leta 2008 je bilo 187 kazenskih pregonov strank (od tega je 48 strank priznalo kaznivo dejanje nakupa seksualne storitve, 25 pa je bilo obsojenih za to dejanje), leta 2009 je bilo 352 kazenskih pregonov, leta 2010 pa 1251. Za več o tem glej: http://www.ikf.ac.at/pdf/prostitution_policy_report.pdf (Appendix 3).

²⁶ *Sexual Offences Act 2003*.

²⁷ Tako imata samo Velika Britanija in Avstrija definicijo prostitucije v zakonu (Danna (2014)).

Zakon o spolnih deliktih v 55. členu (*Penalties for keeping a brothel used for prostitution*) prepoveduje tudi vodenje bordelov. Za to dejanje je tudi predpisana denarna kazen ali zaporna kazen do šest mesecev ali oboje – v primeru lažjih kršitev oziroma zaporna kazen do sedem let v primeru težjih kršitev.

Kot vidimo, je sama prostitucija dovoljena v Angliji in Wellsu, prepovedano pa je nagovarjanje v javnosti (*soliciting*), prostitucija na ulici (*kerb crawling*), zvodništvo (*pimping*) ter lastništvo in vodenje bordelov. Vendar pa v zadnjem času poteka široka razprava glede omenjenih določil ter predlogi njihovih sprememb (povzeto po spletnih straneh The Sun). Del pobud in razprav je zaslediti tudi v parlamentu Združenega kraljestva.

Tako je Odbor za notranje zadeve poslanske zbornice (*House of Commons*) julija 2016 objavil vmesno poročilo o prostituciji, v katerem je predlagal dekriminizacijo nekaterih od zgoraj omenjenih določil. Odbor je predlagal, da bi moralo ministrstvo nemudoma spremeniti obstoječo zakonodajo, tako da napeljevanje k spolnim storitvam na ulici (*soliciting*) ne bi bilo več kaznivo dejanje. Prav tako bi morali z zakonom omogočiti spolnim delavcem, da si delijo prostore. Ostal pa bi pregon tistih, ki uporabljajo javne hiše kot prostor za izkoriščanje in zvodništvo. Poudarjeno je, da ne sme biti nikakršne tolerance za organizirano kriminalno izkoriščanje spolnih delavk (povzeto po spletnih straneh Parliament UK, Decriminalise sex workers).

Odbor je tudi predlagal, da bi moralo Ministrstvo za notranje zadeve predpisati izbris prejšnjih obsodb in opozoril za prostitucijo iz evidence spolnih delavcev, saj te evidence otežujejo ljudem, da se iz prostitucije premaknejo v druge oblike dela, če tako želijo. Odbor je tudi napovedal nadaljnje podrobne raziskave tega področja, s poudarkom na raziskavah obsega tega pojava v družbi in učinkovitosti sedanje zakonodaje in politik na tem področju. Posebej bodo tudi proučili najnovejše zakonske spremembe v Franciji ter na Severnem Irskem in Novi Zelandiji (povzeto po spletnih straneh Parliament UK, Decriminalise sex workers in Express).²⁸

Tudi pregled letošnjih aktivnosti kaže, da nekateri poslanci predlagajo dekriminizacijo vodenja bordelov, ker menijo, da veljavna zakonska prepoved preprečuje prostitutkam, da delajo skupaj v skupinah – kar bi bilo bolj varno za njih. Široko razpravo povzroča tudi vse bolj prisoten pojav t.i. »pop-up« bordelov, ko se turistične namestitve najamejo za kratek čas (največkrat prek internetnih portalov) za namen prostitucije (povzeto po spletni strani The Sun).²⁹

Parlament Združenega kraljestva je tako oktobra 2017 začel s preiskavo o pojavu »pop-up« bordelov na pobudo vsestrankarske parlamentarne skupine o prostituciji (All-party parliamentary group on prostitution). Njen predsednik, poslanec laburistov Gavin Shuker želi z raziskavo pridobiti dejansko sliko o obstoju bordelov, posebej tistih, povezanih s kriminalnimi tolpmi (povzeto po spletnih straneh The Guardian, Parliament's inquiry into 'pop-up brothels' is misguided and one-sided).³⁰

Dva britanska sindikata (Aslef in GMB) pa sta v letu 2017 podala pobudo o dekriminizaciji prostitucije, s katero želita povečati varnost številnih moških in žensk, vključenih v seksualno industrijo. Predlog se sklicuje na novozelandski model »popolne dekriminizacije, ki spolnim delavcem zagotavlja delavno pravno zaščito«. Sindikati tudi menijo, da je napačno, da zakonodaja onemogoča spolnim delavcem, da delijo prostore pri opravljanju prostitucije.

²⁸ Več o tem glej (report, inquiry): <https://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/home-affairs-committee/news-parliament-2015/prostitution-report-published-16-17/> in <https://www.express.co.uk/news/uk/756986/Sex-for-sale-prostitution-laws-UK-Government-probe-brothels>.

²⁹ Več o tem: <https://www.thesun.co.uk/living/2795460/brothels-legal-uk-pop-up-sex/>.

³⁰ Več o tem: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/oct/26/pop-up-brothels-inquiry-one-sided-sex-workers-criminalisation-nordic-model>.

Poslanka iz vrst laburistov Harrier Harman pa nasprotno tako pobudo vidi kot »legitimiranje izkoriščanja« (povzeto po spletnih straneh The Guardian, Harriet Harman...).³¹

Tudi nekateri drugi nasprotujejo pobudam po dekriminizaciji prostitucije, ki, po njihovem mnenju, koristi samo zvodnikom in lastnikom bordelov, ne pa tudi prostitutkam. Želijo rešitve po švedskem modelu. Zagovorniki tega modela ugotavljajo, da prostitucija ni vprašanje spolnosti ali spolne identitete, temveč vprašanje enostranskega izkoriščanja, ki je zakoreninjena v moški moči. Verjamejo, da postopna rešitev pomeni pomoč ženskam, da izstopijo iz te trgovine in da se kriminalizirajo tisti, ki povzročajo povpraševanje (povzeto po spletnih straneh The Guardian, Why prostitution should never be legalised).³² Drugi pa menijo, da tudi tak model ni rešitev ter predlagajo, da bi bordele morala ustanoviti država (povzeto po spletnih straneh The Guardian, Whether or not to legalise prostitution).³³

Severna Irska je leta 2015 kot prva v Združenem kraljestvu kriminalizirala kupovanje seksualnih storitev. Tedaj je z zakonom s področja boja proti trgovini z ljudmi³⁴ določila, da je s pridobivanjem spolnih storitev v zameno za plačilo ali obljubo plačila – neposredno ali prek tretje osebe – storjeno kaznivo dejanje (glej Parliament UK, Interim report on prostitution).³⁵

IV ZAKLJUČEK

Kot smo tudi uvodoma poudarili, danes v svetu pa tudi v državah članicah Evropske unije obstaja več različnih oblik zakonske ureditve prostitucije. Na primerih Avstrije in Nizozemske vidimo, da so včasih možne različne prakse tudi znotraj iste države. V Avstriji prostitucijo ureja vsaka dežela posebej, na Nizozemskem pa občine.

V Avstriji in na Nizozemskem je prostitucija precej regulirana, spolni delavci so registrirani, morajo izpolniti določene obveznosti, kot so davčne obveze (v obeh državah), obvezne zdravstvene preglede (še posebej v Avstriji), včasih pa imajo tudi delovnopravne pravice kot vsi drugi zaposleni (na Nizozemskem).

Na Švedskem in v Franciji pa je poudarek na kaznovanju strank, prepovedi vseh oblik napeljevanja in zlorabe pri izvajanju prostitucije razen same prodaje spolnih storitev.

V Združenem kraljestvu obstajajo različne prakse. V Angliji in Walesu je prepovedano nagovarjanje na ulici ali na drugem javnem mestu ter različne oblike napeljevanja na prostitucijo, vključno z vodenjem bordelov. Vendar trenutno potekajo različne pobude, tudi parlamentarne, ki bi omenjeno področje delno ali v popolnosti dekriminizirale. V Severni Irski pa je uveden sistem prepovedi povpraševanja – kaznovanje strank, tako kot na Švedskem in v Franciji. Plačevanje spolnih storitev spolnih delavcev, ki so v to prisiljeni, pa je kaznivo tudi v Angliji in Walesu.

³¹ Več o tem: <https://www.theguardian.com/society/2017/sep/12/harriet-harman-hits-out-unions-backing-decriminalised-sex-work>.

³² Več o tem: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/oct/11/prostitution-legalised-sex-trade-pimps-women>.

³³ Več o tem: <https://www.theguardian.com/society/2017/oct/16/whether-or-not-to-legalise-prostitution>.

³⁴ *The Human Trafficking and Exploitation (Criminal Justice and Support for Victims) Act (Northern Ireland) 2015, Section 15.*

³⁵ Širino polemike na tem področju, nakazuje tudi podatek, da je kriminaliziranju kupovanja seksualnih storitev nasprotoval minister za pravosodje Severne Irske David Ford, z argumentacijo, da ni dovolj podatkov o vplivu take prepovedi ter s izraženim strahom, da se bo s prepovedjo kupovanja seksualnih storitev poslabšal položaj najšibkejših v verigi prostitucije. Predloga ni podprla tudi policija (Parliament UK, Interim report on prostitution).

Lahko zaključimo, da je model urejanja prostitucije v posamezni državi odvisen od številnih dejavnikov, tudi zgodovinskih, odnosa do človekovih pravic, vprašanja ženske enakopravnosti ter seveda pregona kaznivih dejanj s področja zlorabe prostitucije, trgovine z ljudmi in podobno.

Pripravil:
mag. Andrej Eror

Viri in literatura:

1. Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2017 – 2018. Spletna stran: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/TZL2015/Akcijski_Nacrt_2017_-_2018.pdf (december 2017).
2. Chapter 6 of the Swedish Penal Code (unofficial translation, 22. 9. 2014). Spletna stran: http://www.government.se/contentassets/602a1b5a8d65426496402d99e19325d5/chapter-6-of-the-swedish-penal-code_unofficial-translation_20140922.pdf (december 2017).
3. Danna, Daniela (2014), Report on prostitution laws in the European Union. Spletna stran: <http://lastradainternational.org/lsidocs/3048-EU-prostitution-laws.pdf> (november 2017).
4. Der Regierende Bürgermeister von Berlin, Verordnung zur Bestimmung von Zuständigkeiten zur Umsetzung des Prostituiertenschutzgesetzes. Spletna stran: <https://www.berlin.de/rbmskzl/aktuelles/pressemitteilungen/2017/pressemitteilung.657475.php> (december 2017).
5. Dutchreview. Prostitution in the Netherlands: Legislation. Spletna stran: <https://dutchreview.com/dutchness/the-foreign-perspective/prostitution-in-the-netherlands-what-is-really-happening-here/> (december 2017).
6. Express, Will your town become brothel capital of UK? Government plots to make prostitution legal. Spletna stran: <https://www.express.co.uk/news/uk/756986/Sex-for-sale-prostitution-laws-UK-Government-probe-brothels> (december 2017).
7. Gesetz, mit dem die Prostitution in Wien geregelt wird (Wiener Prostitutionsgesetz 2011 – WPG 2011). Spletna stran: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrW&Gesetzesnummer=20000170> (november 2017).
8. Kazenski zakonik (KZ-1). Spletna stran: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5050> (november 2017).
9. LOI n° 2016-444 du 13 avril 2016 visant à renforcer la lutte contre le système prostitutionnel et à accompagner les personnes prostituées, Legifrance. Spletna stran: https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=F192F95DDD74C2843B57530B1E7B089E.tplgfr30s_1?cidTexte=JORFTEXT000032396046&categorieLien=id (oktober 2017).
10. Pajnik, Mojca in Kavčič, Urša (2007), Vzpostavitev in spremljanje mednarodno primerljivih kazalcev o trgovini z ljudmi. Spletna stran: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/MI_Porocilo-2007-Mojca_Pajnik-Ursa_Kavcic.pdf (november 2017).
11. Parliament UK, Decriminalise sex workers, says Home Affairs Committee. Spletna stran: <https://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/home-affairs-committee/news-parliament-2015/prostitution-report-published-16-17/> (december 2017).
12. Parliament UK, Interim report on prostitution, The sex buyer law in other countries. Spletna stran: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmhaff/26/2602.htm> (december 2017).
13. Politico, France bans paying for sex. Spletna stran: <https://www.politico.eu/article/france-bans-paying-for-sex-mps-vote-law-illegal-prostitution/> (november 2017).
14. Prostitution in the Netherland, The Dutch prostitution model. Spletna stran: <https://dutchprostitution.blogspot.si/2017/03/the-dutch-prostitution-model.html> (december 2017).
15. Rijksoverheid, Dutch Policy on Prostitution. Spletna stran: http://www.minbuza.nl/binaries/content/assets/minbuza/en/import/en/you_and_the_netherlands/about_the_netherlands/ethical_issues/faq-prostitutie-pdf--engels.pdf-2012.pdf (december 2017).
16. Selected extracts of the Swedish government report SOU 2010:49: The Ban against the Purchase of Sexual Services. An evaluation 1999-2008. Spletna stran: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/the_ban_against_the_purchase_of_sexual_services_an_evaluation_1999-2008_1.pdf (november 2017).
17. Sexual Offences Act 2003. Spletna stran: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/42/contents> (december 2017).

18. The Guardian, France passes law making it illegal to pay for sex. Spletna stran: <https://www.theguardian.com/world/2016/apr/06/france-passes-law-illegal-to-pay-for-sex-criminalise-customers> (november 2017).
19. The Guardian, Harriet Harman hits out at unions for backing decriminalised sex work. Spletna stran: <https://www.theguardian.com/society/2017/sep/12/harriet-harman-hits-out-unions-backing-decriminalised-sex-work> (december 2017).
20. The Guardian, Parliament's inquiry into 'pop-up brothels' is misguided and one-sided. Spletna stran: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/oct/26/pop-up-brothels-inquiry-one-sided-sex-workers-criminalisation-nordic-model> (december 2017).
21. The Guardian, Whether or not to legalise prostitution. Spletna stran: <https://www.theguardian.com/society/2017/oct/16/whether-or-not-to-legalise-prostitution> (december 2017).
22. The Guardian, Why prostitution should never be legalised. Spletna stran: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/oct/11/prostitution-legalised-sex-trade-pimps-women> (december 2017).
23. The Local, What you need to know about France's new prostitution law. Spletna stran: <https://www.thelocal.fr/20160406/all-you-need-to-know-about-frances-new-law-on-prostitution> (november 2017).
24. The Sun, The law on selling sex, Are brothels legal in the UK and what are pop-up brothels? Spletna stran: <https://www.thesun.co.uk/living/2795460/brothels-legal-uk-pop-up-sex/> (december 2017).
25. Wagenaar, Hendrik, Altink, Sietske, in Amesberger, Helga (2013), Final Report of the International Comparative Study of Prostitution Policy: Austria and the Netherlands. Spletna stran: http://www.ikf.ac.at/pdf/prostitution_policy_report.pdf (december 2017).
26. Weeklyword, French Adopt Nordic Model. Spletna stran: <http://weeklyword.eu/en/new-french-law/> (november 2017).
27. Wikipedia (2017), Prostitution in Sweden. Spletna stran: https://en.wikipedia.org/wiki/Prostitution_in_Sweden (november 2017).
28. Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1). Spletna stran: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3891> (november 2017).